

RYNEK PRACY W POLSCE W PIERWSZYM PÓŁROCZU 2009 ROKU

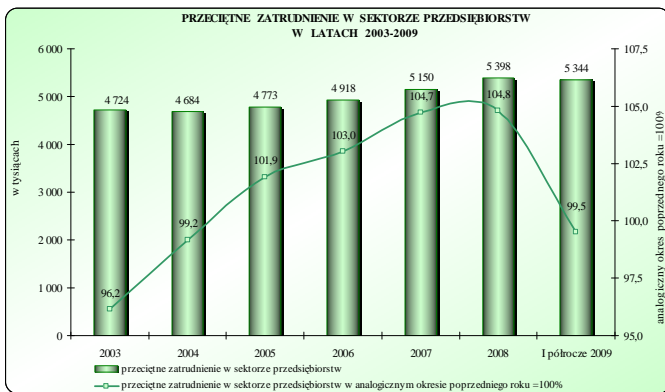
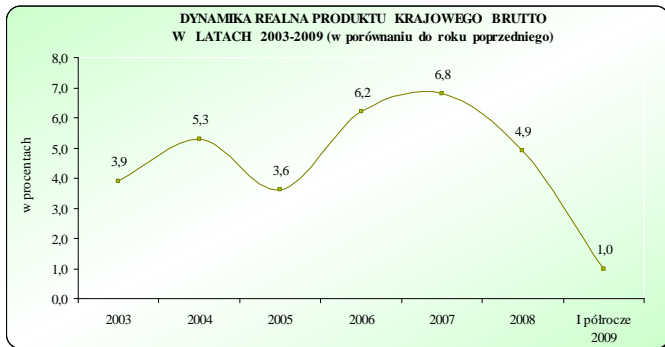
Zasadniczym czynnikiem sprzyjającym pozytywnym zmianom na rynku pracy jest wzrost gospodarczy.

Tempo wzrostu popytu krajowego w Polsce w 2008 r. uległo istotnemu osłabieniu w porównaniu do roku 2007, a w 2009 r. popyt obniżył się.

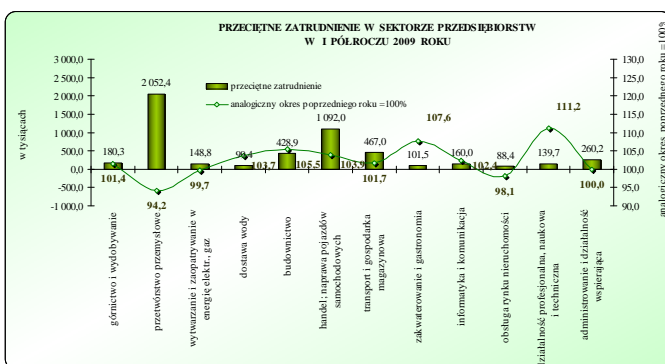
W I półroczu 2009 r. popyt był o 1,5% niższy niż w analogicznym okresie 2008 r., przy wzroście PKB niewyrównanego sezonowo (ceny średnioroczne roku poprzedniego) o 1,0%. Należy zauważyć, że w I kwartale 2009 wzrost PKB wyniósł 0,8%, a w II kwartale 1,1%.

Spżycie ogółem w I półroczu 2009 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2008 roku, wzrosło o 2,8%, w tym spżycie indywidualne wzrosło o 2,6% natomiast spżycie publiczne o 3,6%.

Stopa inwestycji w gospodarce narodowej w II kwartale 2009 r. zmniejszyła się do 19,3% wobec 20,4% przed rokiem.

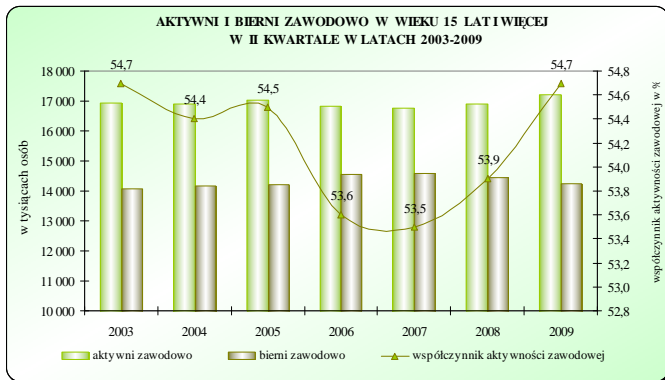

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w I półroczu br. ukształtowało się na poziomie 5343,9 tys. osób, tj. o 0,5% niższym niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 5,4% przed rokiem). Spadek przeciętnego zatrudnienia w skali roku obserwowano w przetwórstwie przemysłowym (o 5,8%), obsłudze rynku nieruchomości (o 1,9%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,3%). W większości pozostałych sekcji odnotowano wzrost zatrudnienia, największy – w działalności profesjonalnej naukowej i technicznej (o 11,2%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 7,6%). Wyższe niż przed rokiem było również przeciętne zatrudnienie m.in. w budownictwie (o 5,5%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 3,9%) oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 3,7%).

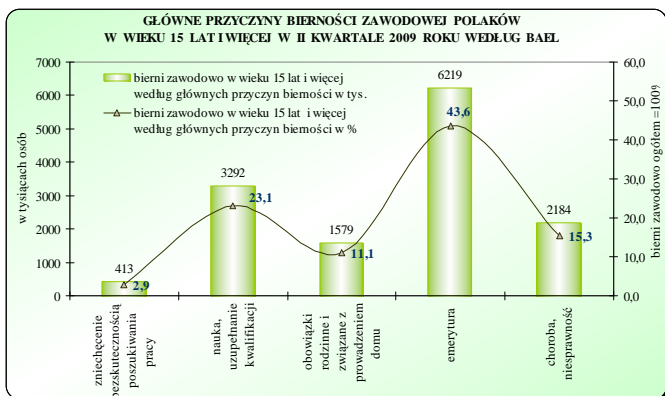

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w I półroczu br. wyniosło 3263,06 zł i było o 5,0% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost wyniósł 12,0%). Wyższy niż przeciętnie wzrost płac obserwowano m.in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (9,1%), administrowaniu i działalności wspierającej (7,8%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (6,4%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (6,3%). Najniższa dynamika płac wystąpiła natomiast w sekcji zakwaterowanie i gastronomia (wzrost o 3,0%).

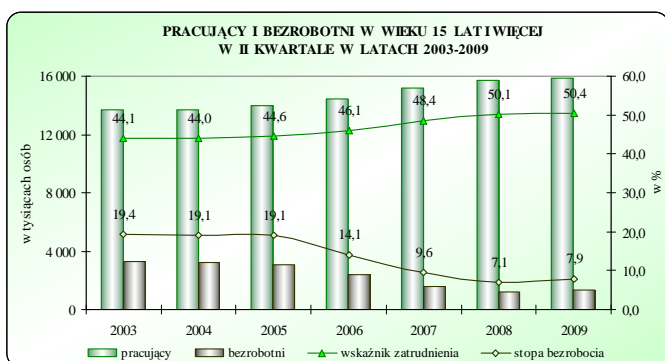
AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI POLSKI (BAEL) ¹

W ostatnich latach bardzo wyraźnie rysuje się **wysoki poziom bierności zawodowej Polaków**. W II kwartale 2009 r. populacja aktywnych zawodowo w wieku 15 lat i więcej liczyła 17202 tys. osób i była o ponad 317 tys. osób wyższa niż w II kwartale 2008 r. (wzrost o 1,9%). W tym samym czasie liczba biernych zawodowo zmniejszyła się o 192 tys. (tj. o 1,3%) do 14253 tys. osób. **Współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku 15 lat i więcej wzrósł z 53,9% w II kwartale 2008 r. do 54,7% w II kwartale 2009 r.** W tym samym okresie współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata) wyniósł 70,5% i wzrósł o 1,0 punkt procentowy. Nadal jednak wzrost ten jest niewielki, a aktywność zawodowa Polaków niska w porównaniu z innymi krajami UE.

Wysoki poziom bierności zawodowej jest zjawiskiem wynikającym z jednej strony z przedłużania wejścia na rynek pracy przez osoby młode (kontynuowanie nauki), z drugiej zaś następuje w wyniku przechodzenia na emerytury lub renty, ew. świadczenia przedemerytalne przez coraz liczniejszą grupę osób, które nabywają uprawnienia do ww. świadczeń. Najważniejszymi powodami bierności zawodowej były: emerytura wskazywana przez 43,6% biernych zawodowo w II kwartale 2009 r. oraz nauka i uzupełnianie kwalifikacji, które wskazało ponad 23% biernych. Istotne powody bierności stanowią również choroba i niesprawność wskazana przez 15,3% biernych zawodowo i obowiązki rodzinne oraz związane z prowadzeniem domu – 11,1% biernych.

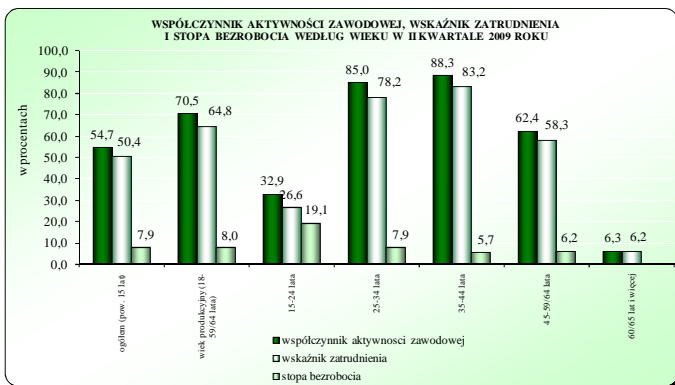
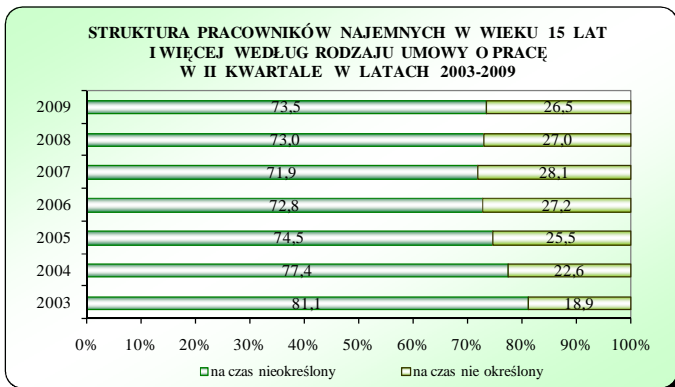
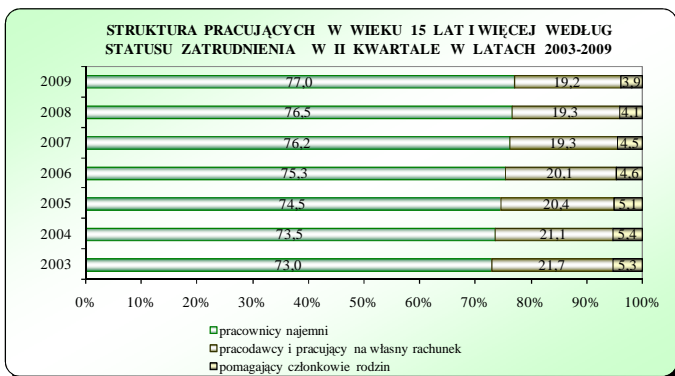
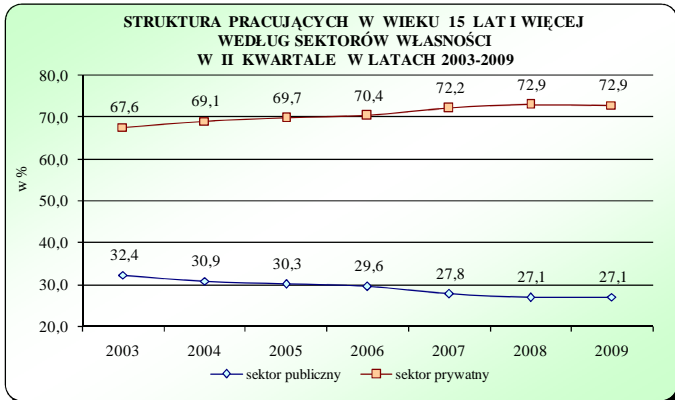
Zgodnie z wynikami BAEL liczba pracujących w wieku 15 lat i więcej w II kwartale 2009 r. ukształtowała się na poziomie 15847 tys. osób. **W porównaniu z II kwartałem 2008 r. pracowało 158 tys. osób więcej (wzrost o 1,0%).**

W II kwartale 2009 r. **wskaźnik zatrudnienia** osób w wieku 15 lat i więcej wyniósł 50,4% (tj. był o 0,3 punktu proc. wyższy niż rok wcześniej), a **dla osób w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata) wyniósł 64,8%**, czyli również zwiększył się o 0,3 punktu procentowego.

Udział bezrobotnych w liczbie aktywnych zawodowo w wieku 15 lat i więcej (stopa bezrobocia) wyniósł w II kwartale 2009 r. wg BAEL 7,9% i był o 0,8 punktu proc. wyższy niż w II kwartale 2008 r. Liczba bezrobotnych zwiększyła się z 1196 tys. do 1355 tys., czyli o 159 tys. osób (tj. o 13,3%).

Najniższą wartość wskaźnika bezrobocia w prowadzonym od 1992 r. badaniu BAEL odnotowano w III kwartale 2008 r. – 6,6%.

¹ Kwartalna informacja o rynku pracy, GUS, Warszawa, 2009.08.28 oraz obliczenia własne na podstawie danych z BAEL

Korzystne zmiany dotyczą również struktury zatrudnienia. **Wzrasta liczba pracujących w sektorach pożądanym dla nowoczesnej gospodarki, czyli w przemyśle i usługach.** Zmniejsza się z kolei zatrudnienie w rolnictwie. W II kwartale 2009 r. w sektorze rolniczym pracowało 13,4% pracujących wobec ponad 18,4% w II kwartale 2003 r.

Od 2003 r. w strukturze pracujących w wieku 15 lat i więcej **systematycznie wzrasta udział zatrudnionych w sektorze prywatnym.** W II kwartale 2009 r. w sektorze tym pracowało ponad 11,5 mln osób. Odsetek zatrudnionych w sektorze prywatnym wzrósł z 67,6% w II kwartale 2003 r. do 72,9% w II kwartale 2008 r. i 2009 r.

Równocześnie **zmniejsza się odsetek pracodawców i pracujących na własny rachunek**, którzy w II kwartale 2009 r. stanowili 19,2% pracujących (wobec 21,7% w analogicznym okresie 2003 r.). Systematycznie spada również liczba pomagających członków rodzin (3,9% wobec 5,3%), a tym samym rośnie odsetek pracowników najemnych.

W II kwartale 2009 r. w charakterze pracownika najemnego pracowało 12197 tys. osób, tj. 77,0% ogółu pracujących w wieku 15 lat i więcej. **Liczba pracowników najemnych wzrasta z roku na rok** począwszy od 2004 r. W II kwartale 2009 r. była o 189 tys. osób wyższa niż w II kwartale 2008 r. i o 653 tys. wyższa niż w II kwartale 2007 r.

W grupie pracowników najemnych nieznacznie, ale jednak zwiększył się w ostatnim okresie odsetek zatrudnionych na czas nieokreślony. **W II kwartale 2009 r. na czas nieokreślony pracowało 8965 tys. osób, tj. 73,5% ogółu pracowników najemnych.** Udział pracujących na czas nieokreślony był wprawdzie dużo niższy niż w II kwartale 2003 r., ale wyższy niż w II kwartale 2006, 2007, czy 2008 r.

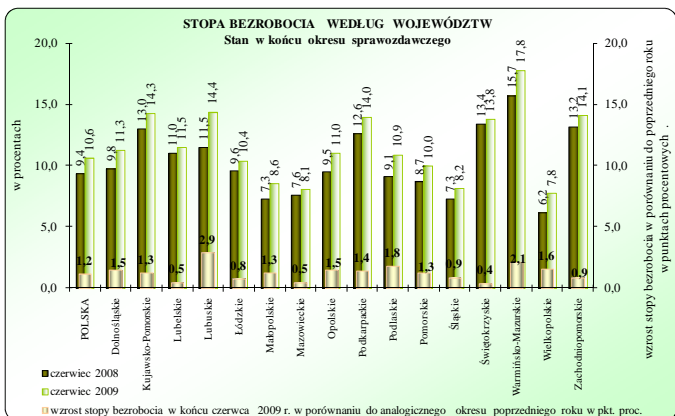
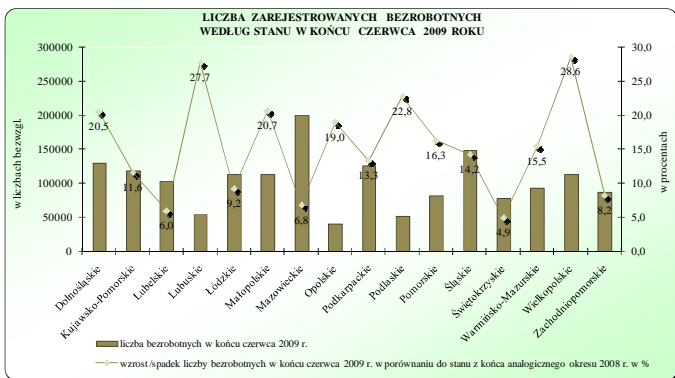
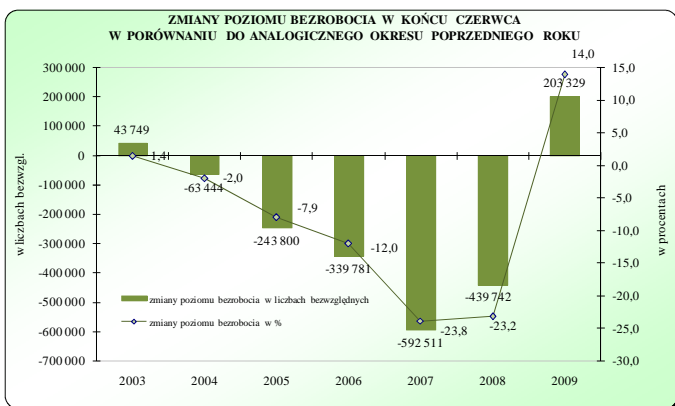
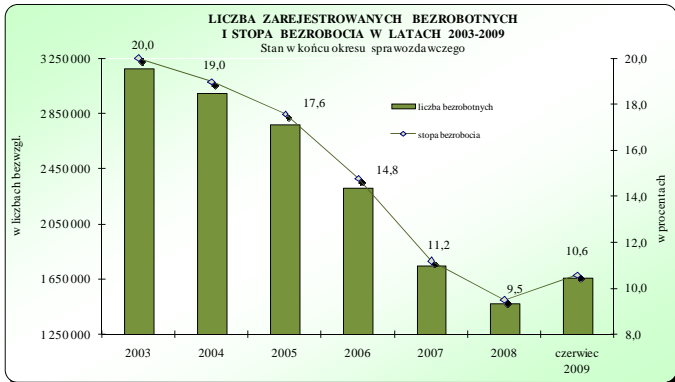
Wskaźniki obrazujące kształtowanie się aktywności zawodowej, zatrudnienia i bezrobocia są silnie skorelowane z wiekiem. Najkorzystniejsze wartości przyjmują dla osób w wieku 35-44 lata i tylko nieznacznie gorsze dla osób w wieku 25-34 lata.

Stosunkowo **niska pozostaje aktywność zawodowa młodzieży** (32,9% wyniósł w II kwartale 2009 r. współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 15-24 lata wobec 32,2% przed rokiem) **oraz osób w wieku tzw. poprodukcyjnym** (60 lat i więcej kobiety oraz 65 lat i więcej mężczyźni - 6,3% wobec 6,0% w II kwartale 2008 r.).

Dla tych kategorii wiekowych również niski pozostaje wskaźnik zatrudnienia - odpowiednio 26,6% i 6,2% w II kwartale 2009 r.

Równocześnie **najwyższa stopa bezrobocia dotyczy osób młodych - 19,1% wobec 6,2% dla osób w wieku tzw. niemobilnym.** W przypadku młodzieży generalnie we wszystkich krajach UE stopa bezrobocia pozostaje ok. 2-krotnie wyższa niż stopa dla osób w wieku produkcyjnym.

BEZROBOCIE REJESTROWANE

Ze względu na różnice metodologiczne stopa bezrobocia rejestrowanego pozostaje na wyższym poziomie niż w ujęciu BAEL.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu czerwca 2009 r. wyniosła 10,6%² wobec 9,4% w końcu czerwca 2008 r. – wzrost wyniósł 1,2 punktu procentowego. Wskaźnik bezrobocia był blisko 2-krotnie niższy niż w końcu 2002 r., czy 2003 roku.

Liczba zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych zaczęła systematycznie z roku na rok zmniejszać się począwszy od 2003 r. i spadek ten utrzymał się jeszcze w początkowych miesiącach br. W końcu 2002 r. w rejestrach znajdowało się 3217 tys. bezrobotnych, a rok później liczba ta była o 1,3% niższa. W końcu 2003 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 3175,7 tys. osób, a wskaźnik bezrobocia wyniósł 20%. **Do końca 2007 r. zarówno liczba, jak i stopa bezrobocia rejestrowanego zmniejszały się coraz szybciej.** W końcu 2007 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 1746,6 tys. bezrobotnych, tj. o 562,8 tys. mniej niż przed rokiem. Wówczas też odnotowano najwyższą dynamikę spadku bezrobocia - 24,4% w porównaniu do stanu z końca 2006 r. W końcu 2008 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 1473,8 tys. osób. Poziom bezrobocia był wprawdzie o 272,8 tys. osób niższy niż rok wcześniej, ale dynamika spadku bezrobocia była znacznie niższa niż w 2007 r. i wyniosła 15,6%.

W końcu czerwca 2009 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 1658,7 tys. osób. Poziom bezrobocia był o 203,3 tys. osób wyższy niż rok wcześniej, tj. o 14,0%.

Wart uwagi pozostaje fakt, że począwszy od stanu w końcu maja 2007 r. poziom bezrobocia nadal nie przekracza 2 mln osób.

Wzrost poziomu bezrobocia rejestrowanego w końcu czerwca 2009 r. w porównaniu do stanu z końca czerwca 2008 r. odnotowany został we wszystkich województwach, przy czym kształtował się w przedziale od 4,9% w województwie świętokrzyskim do 28,6% w wielkopolskim. Wyższy niż 20% wzrost bezrobocia wystąpił również w województwach: lubuskim, podlaskim, małopolskim i dolnośląskim.

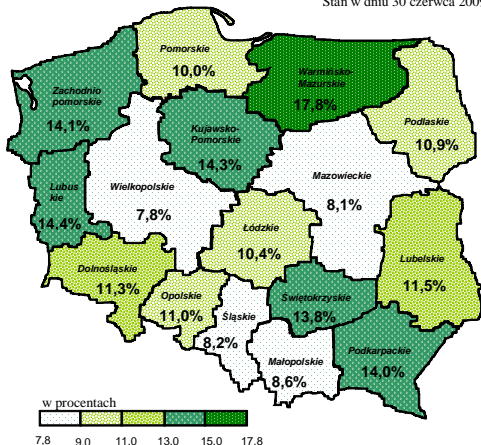
Na poziomie powiatów wzrost bezrobocia w skali roku odnotowano w 328 powiatach (najwyższy w nowotomyskim o 97,2%), zaś w liczba bezrobotnych zmniejszyła się w 51 powiatach (najbardziej w radomszczańskim o 26,5%).

Najwyższy wzrost wskaźnika bezrobocia wystąpił w województwie lubuskim (o 2,9 pkt. proc.) oraz w warmińsko-mazurskim (o 2,1 pkt. proc.).

Najmniejszy wzrost odnotowany został w województwie świętokrzyskim (o 0,4 pkt. proc.).

² Stopa po korekcie GUS

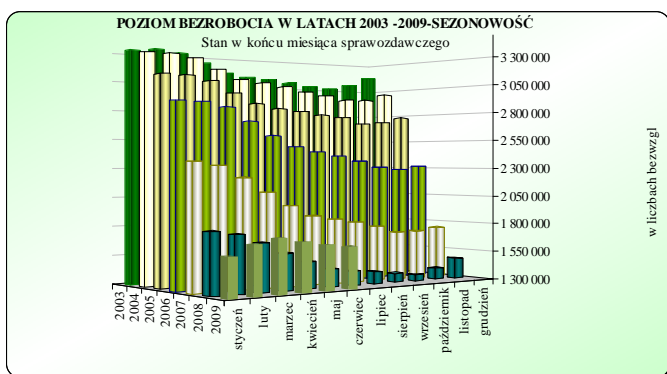
STOPA BEZROBOCIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW
Stan w dniu 30 czerwca 2009 r.

Rozpiętość wskaźnika bezrobocia zarówno na poziomie województw, jak i powiatów w 2009 r. zwiększa się. W końcu czerwca 2009 r. różnica pomiędzy najniższą i najwyższą stopą bezrobocia w województwach wynosiła 10 punktów procentowych (wielkopolskie – 7,8%, warmińsko – mazurskie – 17,8%).

Terytorialne zróżnicowanie na poziomie województw zwiększyło się o 0,5 punktu procentowego w porównaniu z analogicznym okresem 2008 r. (9,5 punktu proc.). Zróżnicowanie stopy bezrobocia na poziomie powiatów zwiększyło się z 28,6 pkt. proc w końcu czerwca 2008 r. do 30,0 pkt. proc. w końcu czerwca 2009 r.

Najniższą stopę bezrobocia w końcu czerwca 2009 r. odnotowano w M. Poznań, M. Sopot oraz w M. Warszawa (2,4%). Najwyższy wskaźnik bezrobocia wystąpił w powiatach bartoszyckim (32,4%) i szydlowieckim (31,2%).

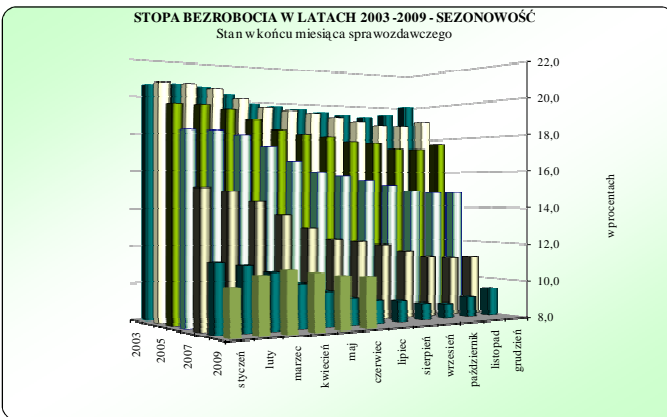

Jedną z głównych cech polskiego rynku pracy jest **sezonowość** - wzrost bezrobocia w miesiącach rozpoczynających i kończących rok. Rok 2008 był czwartym z kolei, w którym poziom rejestrowanego bezrobocia zmniejszył się już w lutym, ale w listopadzie i grudniu notowane były sezonowe wzrosty.

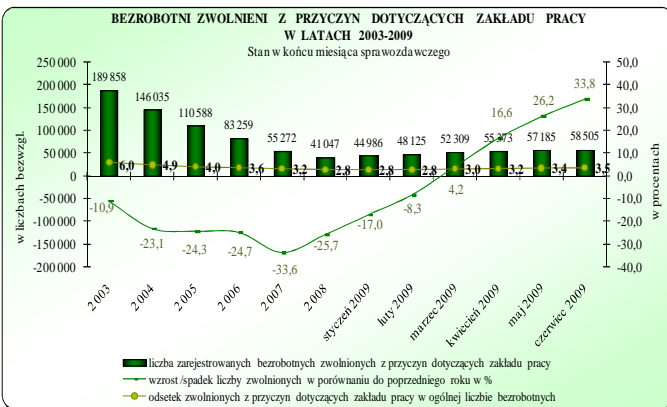
W 2009 r. sezonowe wzrosty bezrobocia z miesiąca na miesiąc notowane były do końca marca. Dopiero od kwietnia do końca czerwca zarówno liczba, jak i stopa bezrobocia rejestrowanego zmniejszały się, przy czym spadki były znacznie niższe niż w analogicznych okresach 2008 r.

W czerwcu 2009 r., w porównaniu do maja br., liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 24,8 tys. osób, tj. o 1,5% (z poziomu 1683,4 tys. osób do 1658,7 tys.). Należy jednak zauważyć, że względny spadek bezrobocia był 3-krotnie niższy niż w analogicznym okresie 2008 r.

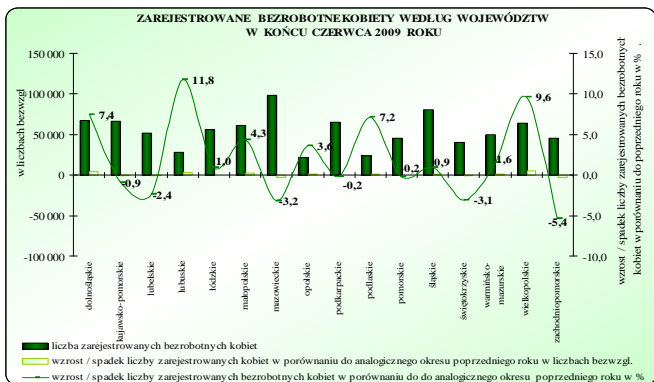
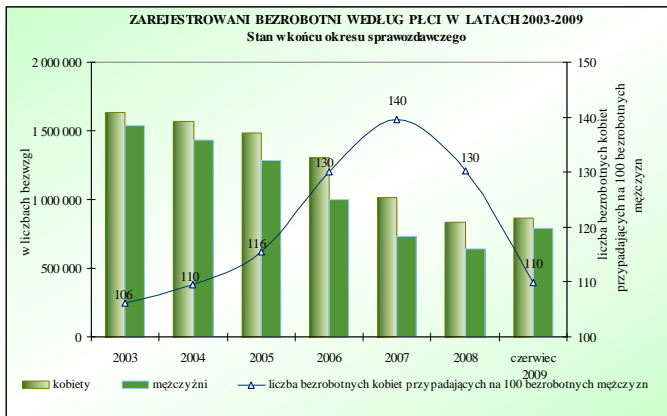
Z kolei wskaźnik bezrobocia zmniejszył się z 10,7% w końcu maja 2009 r. do 10,6% w końcu czerwca - spadek wyniósł 0,1 punktu procentowego. W czerwcu 2008 r. stopa bezrobocia była o 0,4 punktu proc. niższa niż miesiąc wcześniej.

W końcu czerwca 2009 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 58,5 tys. osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy, tj. 14,8 tys. więcej niż przed rokiem. Tym samym w ciągu roku omawiana subpopulacja zwiększyła się o 33,8%, przy wzroście liczby bezrobotnych ogółem o 14,0%. Zwiększył się też odsetek zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych z 3,0% w końcu czerwca 2008 r. do 3,5% w końcu czerwca 2009 r.

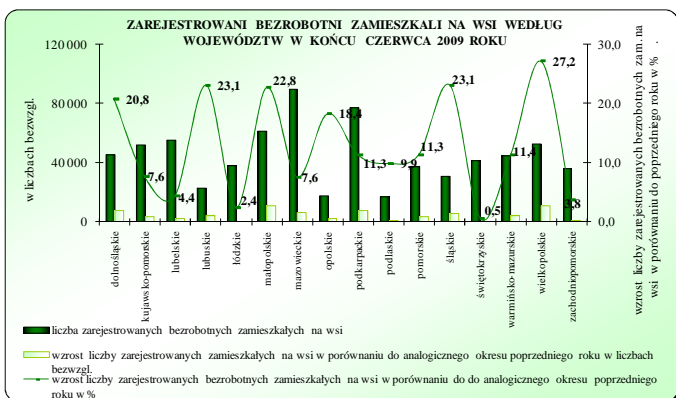
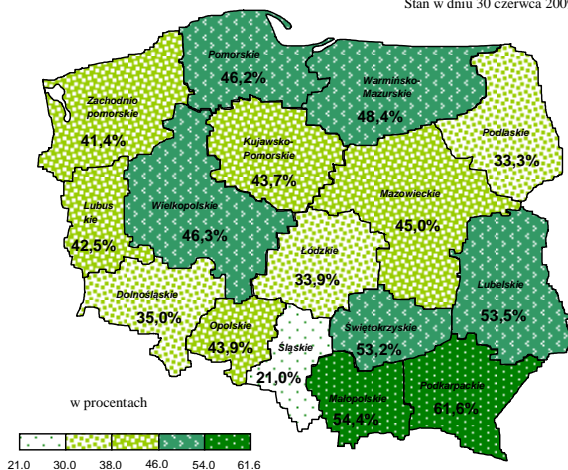

W końcu czerwca 2009 r. wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w omawianej subpopulacji najwięcej osób pracowało przed zarejestrowaniem się w sekcji przetwórstwo przemysłowe - 24,1 tys. osób, czyli ponad 41% zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy zarejestrowanych jako bezrobotni w końcu I półrocza 2009 r.

UDZIAŁ ZAMIESZKAŁYCH NA WSI W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTÓW

Stan w dniu 30 czerwca 2009 r.

Uczestnictwo w pracy zawodowej jest silnie uwarunkowane przez płeć oraz związane z nią role społeczne. Według danych GUS w końcu 2008 r., w ogólnej liczbie ludności Polski (38136 tys.), kobiety stanowiły prawie 52%, tj. na 100 mężczyzn przypadało 107 kobiet (wśród ludności miejskiej 111, na wsi 101).

Generalnie na przestrzeni ostatnich kilku lat zdecydowanie szybciej zmniejszała się liczba bezrobotnych mężczyzn niż kobiet. Miało to swoje odzwierciedlenie we wzroście odsetka kobiet wśród ogółu zarejestrowanych. W końcu 2002 r. kobiety zarejestrowane w urzędach pracy stanowiły 51,2% ogółu bezrobotnych, a w końcu 2007 r. odsetek ten zwiększył się do 58,2%. Tendencja odwróciła się w 2008 r. W końcu 2008 r. w ewidencji bezrobotnych znajdowało się 833,4 tys. kobiet (56,6%), a mężczyzn było 640,3 tys.

W końcu czerwca 2009 r. kobiety zarejestrowane w urzędach pracy stanowiły 52,4% (tj. 868,5 tys. kobiet). Na 100 bezrobotnych mężczyzn przypadało 110 kobiet, wobec 143 przed rokiem.

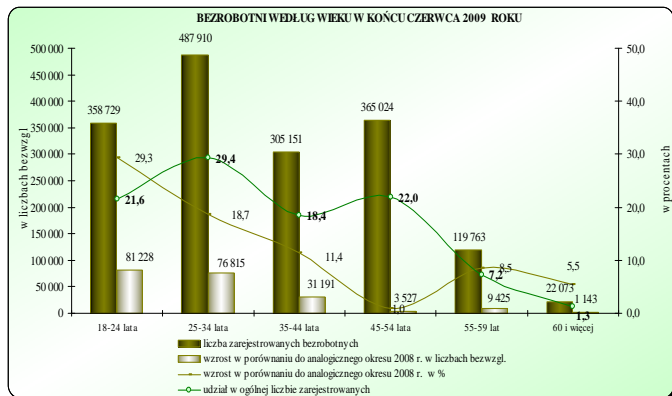
W porównaniu do stanu z końca czerwca 2008 r., populacja bezrobotnych kobiet zwiększyła się zaledwie o 1,3%, podczas gdy liczba bezrobotnych mężczyzn wzrosła aż o 32,2%.

W końcu czerwca 2009 r. najwięcej bezrobotnych kobiet zarejestrowanych było w województwach mazowieckim i śląskim. Natomiast najmniej kobiet znajdowało się w ewidencji urzędów pracy w województwach opolskim, podlaskim i lubuskim. Udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie zarejestrowanych kształtował się w przedziale od 46,8% w województwie podlaskim do 56,5% w województwie wielkopolskim.

Na wsi mieszka ok. 39% ludności Polski. W latach 2003 – 2008 spadek poziomu bezrobocia z roku na rok dotyczył w znacznie wyższym zakresie mieszkańców miast. Wówczas też systematycznie wzrastał odsetek zamieszkałych na wsi wśród ogółem zarejestrowanych – od 41,7% w końcu 2003 r. do 45,5% w końcu 2008 r. Sytuacja zmieniła się w 2009 r. **W końcu czerwca 2009 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 725,0 tys. osób zamieszkałych na wsi (43,7% zarejestrowanych) i 933,6 tys. zamieszkałych w mieście.**

Rozkład odsetka bezrobotnych zamieszkałych na wsi, w końcu czerwca 2009 r., w poszczególnych województwach był zróżnicowany i kształtował się od 21,0% w województwie śląskim do 61,6% w województwie podkarpackim.

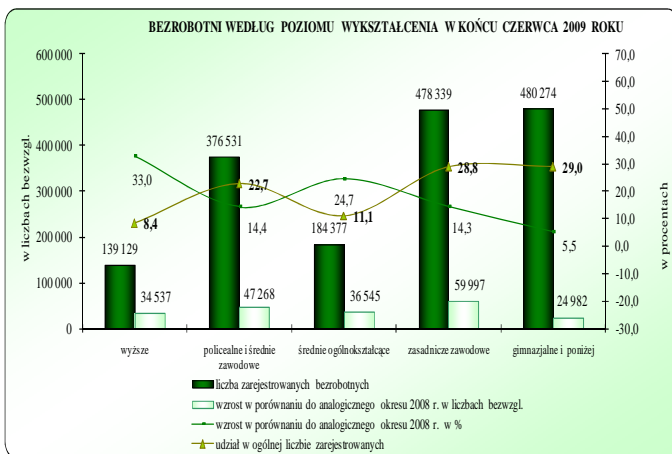
W końcu czerwca 2009 r. w porównaniu do stanu z końca czerwca 2008 r., liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi zwiększyła się o 11,8% wobec wzrostu zamieszkałych w mieście o 15,8%. Najwyższy względny wzrost liczby bezrobotnych zamieszkałych na wsi odnotowano w województwie wielkopolskim (o 27,2%) oraz śląskim i lubuskim (po 23,1%). Nieznacznie natomiast zwiększyła się liczba zarejestrowanych zamieszkałych na wsi w województwach świętokrzyskim (o 0,5%) i łódzkim (o 2,4%).

Zachodzące zmiany demograficzne mają odbicie w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych. Do końca 2007 r. średni wiek zarejestrowanych bezrobotnych systematycznie wzrastał. Wynikało to z faktu, że spadek bezrobocia dotyczył przede wszystkim osób w młodszych grupach wiekowych. Tendencja odwróciła się w 2008 r., kiedy to **średni wiek bezrobotnych zmniejszył się do 37,2 roku, a w końcu czerwca 2009 r. do 36,8 roku.**

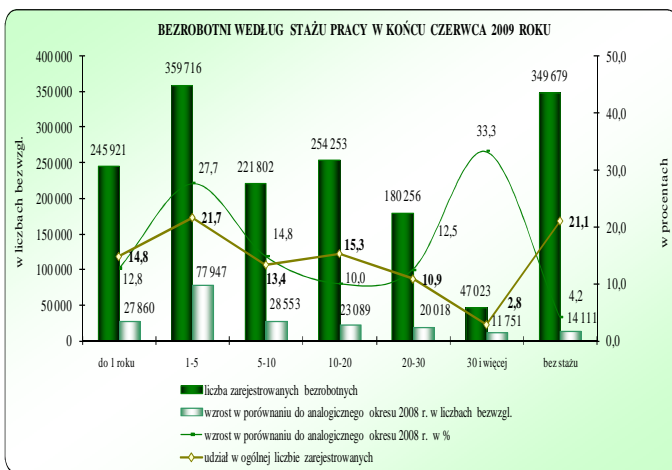
W końcu czerwca 2009 r. liczba młodych bezrobotnych w wieku 18-24 lata zwiększyła się aż o 29,3%, podczas gdy w pozostałych grupach wiekowych wzrost liczby bezrobotnych kształtował się w przedziale od 5,5% w grupie 60 lat i więcej do 18,7% w grupie 25-34 lata.

W strukturze bezrobotnych **udział młodzieży po raz pierwszy od kilku lat wzrósł z 19% w końcu 2007 r. do 20,7% w końcu 2008 r. i 21,6% w końcu czerwca 2009 r.**

Wraz ze zwiększaniem się liczby wyższych uczelni w Polsce, rozszerzeniem oferty edukacyjnej i łatwiejszym dostępem absolwentów szkół średnich do kontynuowania nauki zarówno na studiach zawodowych, jak i magisterskich oraz wyższymi oczekiwaniami i ambicjami młodzieży w porównaniu do początku lat 90-tych znacznie zwiększyła się liczba studentów uczelni wyższych i absolwentów legitymujących się wyższym wykształceniem. Ta liczna grupa osób, wcześniej w ograniczonym stopniu reprezentowana wśród osób bezrobotnych i ciesząca się zainteresowaniem pracodawców, odczuwa podobne problemy jak pozostała młodzież. Jednocześnie zarówno wśród ludności ogółem, jak i w poszczególnych grupach ze względu na aktywność ekonomiczną **wzrasta odsetek osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni. W końcu 2003 r. osoby z wyższym wykształceniem stanowiły 4,4% zarejestrowanych i udział ten zwiększył się do 8,5% w końcu 2008 r., a następnie nieznacznie spadł do 8,4% w końcu czerwca 2009 r.**

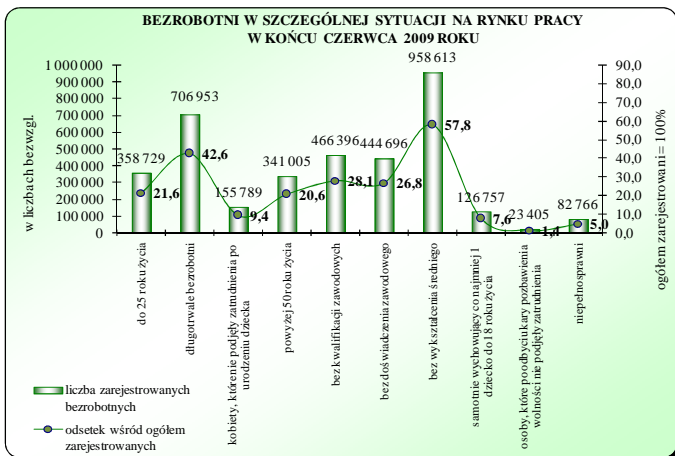
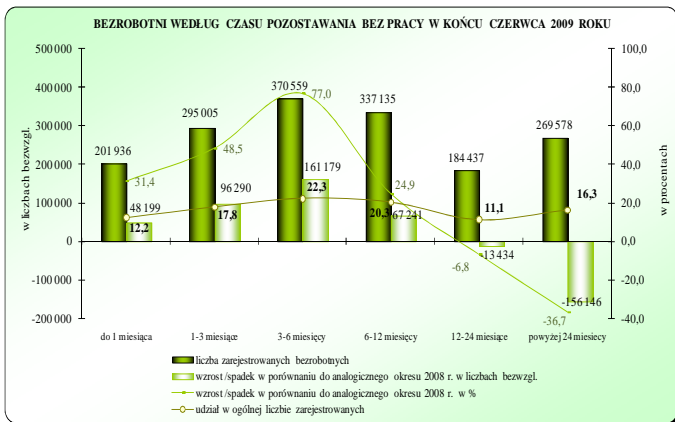
W końcu I półrocza 2009 r. w porównaniu do analogicznego okresu 2008 r. wzrost liczby bezrobotnych z wyższym wykształceniem wyniósł 33,0% i był najwyższy w zestawieniu z pozostałymi grupami ze względu na poziom posiadanego wykształcenia.

W końcu czerwca 2009 r. najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby ze stażem 1-5 lat (359,7 tys. osób) oraz bez stażu pracy (349,7 tys. osób), zaś najmniej było bezrobotnych z ponad 30-letnim stażem pracy (47,0 tys.).

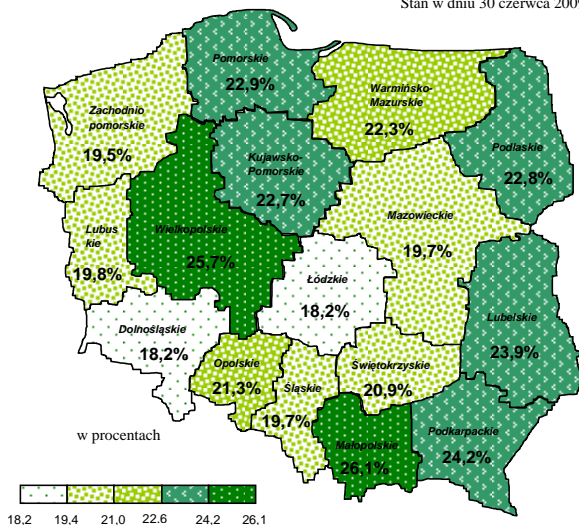
Należy zauważyć, że liczba bezrobotnych bez stażu pracy zwiększyła się w porównaniu do stanu z końca czerwca 2008 r. o 4,2%, podczas gdy dynamika wzrostu w pozostałych grupach była kilkakrotnie wyższa. Najwyższy względny wzrost bezrobocia, o ok. 33% dotyczył osób o najdłuższym, ponad 30 letnim stażu pracy.

W końcu omawianego okresu co trzeci bezrobotny posiadał staż pracy do 5 lat, zaledwie 3 na 100 bezrobotnych miało ponad 30 letni staż pracy, a 2 na 10 bezrobotnych nie posiadało stażu pracy.

UDZIAŁ BEZROBOTNYCH DO 25 ROKU ŻYCIA W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTWA

Stan na dniu 30 czerwca 2009 r.

Jednym z najgroźniejszych zjawisk występujących na rynku pracy jest długie, ponad 12 miesięczne pozostawanie bez pracy. **W końcu czerwca 2009 r. w ewidencji urzędów pracy zarejestrowanych było 454,0 tys. osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się.** Osoby te stanowiły 27,4% ogółu bezrobotnych (wobec 42,8% w końcu czerwca 2008 r.).

Nadal niepokoi fakt, że co szósta osoba pozostawała w rejestrach urzędów pracy ponad 2 lata od momentu zarejestrowania się, choć tylko wśród pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy liczba bezrobotnych w końcu czerwca br. była niższa niż rok wcześniej.

Niestety statystyka rynku pracy nie zawiera informacji na temat tego ile maksymalnie czasu osoba znajduje się w ewidencji bezrobotnych. Dla potrzeb analizy przyjęto, że jest to 36 miesięcy - wówczas **średni czas pozostawania bez pracy, który w zasadzie do końca 2004 r. systematycznie wzrastał, w końcu czerwca 2009 r. wyniósł ok. 10 miesięcy i był o prawie 4 miesiące krótszy niż w końcu czerwca 2008 roku.**

W art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wyszczególnione zostały grupy osób uznanych za będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wśród nich wymienić należy: bezrobotnych do 25 roku życia; bezrobotnych długotrwale; kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka; bezrobotnych powyżej 50 roku życia; bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych; bez doświadczenia zawodowego; bez wykształcenia średniego; bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia; bezrobotnych, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia oraz bezrobotnych niepełnosprawnych. Nowelą ustawy, która weszła w życie 1 lutego br., do osób w szczególnej sytuacji zaliczono też osoby po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego. **Do wymienionych grup bezrobotnych powinny być kierowane różnego rodzaju działania aktywizujące.**

Warto zauważyć, że osoba może spełniać kryteria by jednocześnie być zakwalifikowaną do kilku grup w szczególnej sytuacji, np. może być równocześnie do 25 roku życia, długotrwale bezrobotna i bez kwalifikacji zawodowych.

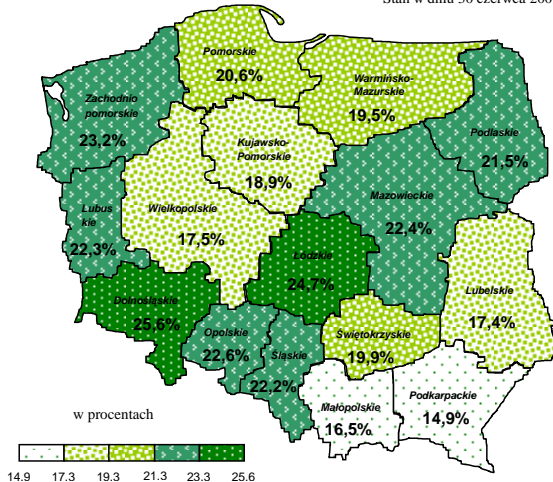
W końcu czerwca 2009 r. **w urzędach pracy zarejestrowanych było 358,7 tys. osób do 25 roku życia,** a dynamika wzrostu w odniesieniu do stanu z końca czerwca 2008 r. była zdecydowanie wyższa niż dla bezrobotnych ogółem i wyniosła 29,3%.

Odsetek bezrobotnych do 25 roku życia zwiększył się z 19,1% w końcu czerwca 2008 r. do 21,6% w końcu czerwca 2009 r. Rozpiętość udziału bezrobotnych do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych kształtowała się w przedziale od 18,2% w województwie dolnośląskim i łódzkim do 26,1% w województwie małopolskim.

Płynne wejście na rynek pracy bezpośrednio po ukończeniu szkoły to poważne wyzwanie w sytuacji wysokiego bezrobocia. Jest to problem obecny w Polsce, ale też spotykany w większości krajów Unii Europejskiej.

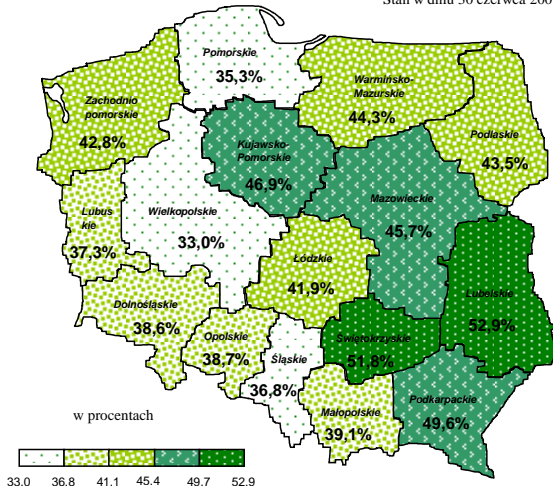
UDZIAŁ BEZROBOTNYCH POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 30 czerwca 2009 r.

UDZIAŁ DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 30 czerwca 2009 r.

Wzrost bezrobocia dotyczy również osób powyżej 50 roku życia, przy czym liczba bezrobotnych w tej grupie wiekowej zwiększa się znacznie wolniej niż poziom bezrobocia ogółem. **W końcu czerwca 2009 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 341,0 tys. bezrobotnych powyżej 50 roku życia**, tj. o 14,8 tys. osób więcej niż w końcu czerwca 2008 r. (wzrost o 4,6%).

Odsetek bezrobotnych powyżej 50 roku życia zmniejszył się z 22,4% w końcu czerwca 2008 r. do 20,6% w końcu czerwca 2009 r.

Udział osób powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych w końcu czerwca 2009 r. kształtował się od 14,9% w województwie podkarpackim do 25,6% w dolnośląskim i 24,7% w łódzkim.

W końcu czerwca 2009 r. **w urzędach pracy zarejestrowanych było 707 tys. osób długotrwale bezrobotnych**, tj. o 155,8 tys. mniej niż w końcu czerwca 2008 r. Tym samym liczba długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się o niemal 1/5 przy wzroście liczby bezrobotnych ogółem o 14,0%. Pozwoliło to na **spadek odsetka długotrwale bezrobotnych** w ogólnej liczbie zarejestrowanych z 59,3% w końcu czerwca 2008 r. do 42,6% ogółu zarejestrowanych w końcu czerwca 2009 r.

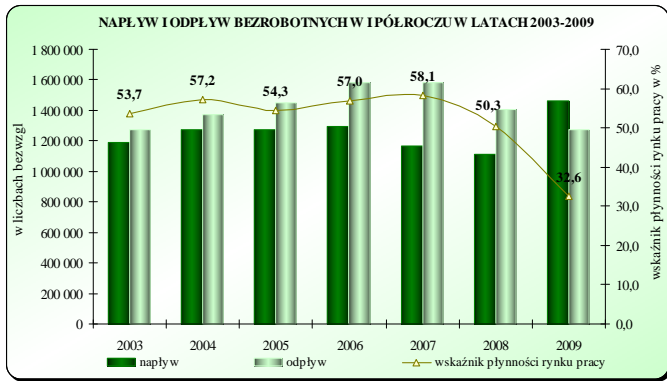
Najwyższy odsetek długotrwale bezrobotnych w końcu czerwca 2008 r. odnotowano w województwie lubelskim (52,9%) i świętokrzyskim (51,8%), zaś najmniej w ogólnej liczbie bezrobotnych było długotrwale bezrobotnych w województwie wielkopolskim (33,0%).

Poza omówionymi powyżej grupami osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy w końcu czerwca 2009 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było:

- 466,4 tys. osób bez kwalifikacji zawodowych, tj. 28,1% ogółu bezrobotnych;
- 126,8 tys. samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia, tj. 7,6%;
- 155,8 tys. kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, tj. 17,9% bezrobotnych kobiet i 9,4% ogółu bezrobotnych;
- 444,7 tys. osób bez doświadczenia zawodowego, tj. 26,8% bezrobotnych ogółem;
- 958,6 tys. bez wykształcenia średniego, tj. 57,8% ogółu bezrobotnych;
- 23,4 tys. osób, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia, tj. 1,4% ogółu bezrobotnych;
- 82,8 tys. niepełnosprawnych, tj. 5,0%.

Uwaga: Dane dotyczące osób długotrwale bezrobotnych według definicji zawartej w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obejmują szerszą grupę osób niż tylko pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy bezrobotnym długotrwale jest osoba pozostająca w rejestrach urzędów pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

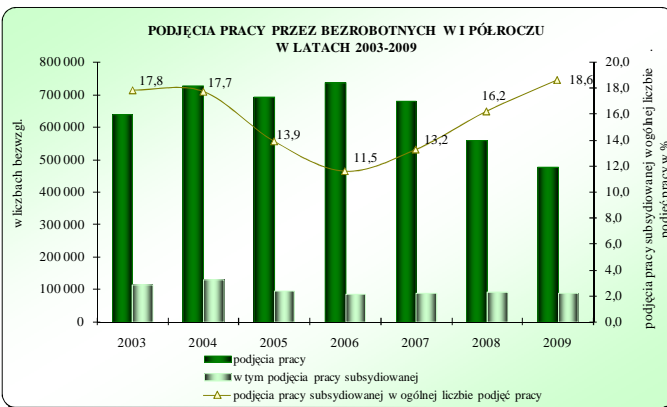
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

W I półroczu 2009 r. w porównaniu do analogicznego okresu 2008 r. liczba bezrobotnych ukształtowała się pod wpływem zwiększonego napływu bezrobotnych, przy spadku odpływu bezrobotnych.

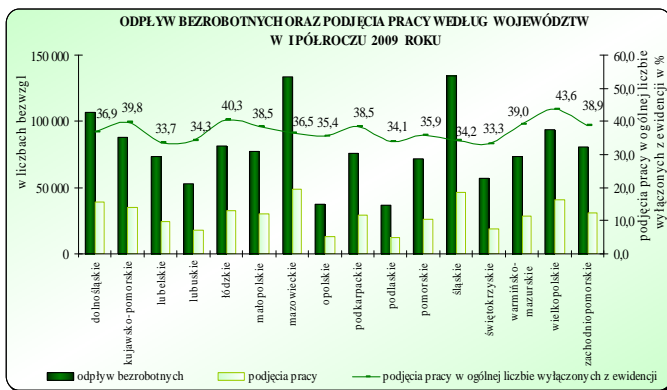
W I półroczu 2009 r. napływ bezrobotnych wyniósł 1459,7 tys. osób (wzrost o 31,0% w zestawieniu z I półroczem 2008 r.), a z ewidencji urzędów pracy wyłączono 1274,8 tys. osób (spadek o 9,3%).

Wskaźnik płynności rynku pracy, określający stosunek liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych, wyniósł w I półroczu 2009 r. - 32,6% wobec 50,3% przed rokiem.

Głównym powodem wyłączeń z ewidencji w omawianym okresie były podjęcia pracy. Liczba podejmujących pracę w latach 2002-2006 z roku na rok zwiększała się. Tendencja ta uległa załamaniu w 2007 r. Niekorzystna sytuacja utrzymała się w 2008 i 2009 r. **W I półroczu 2009 r. pracę podjęło 475,3 tys. osób, tj. o 84,6 tys. osób mniej w porównaniu do I półrocza 2008 r. (spadek o 15,1%).**

Zmniejszenie się liczby bezrobotnych podejmujących zatrudnienie dotyczyło przede wszystkim podjęć pracy niesubsydiowanej. **W okresie styczeń - czerwiec 2009 r. niesubsydiowane zatrudnienie podjęło 386,8 tys. bezrobotnych, tj. o 17,6% mniej niż w I półroczu 2008 r.** Zauważyć należy, że podjęcia pracy sezonowej zmniejszyły się o 14,2% do 30,4 tys. osób. Subsydiowane zatrudnienie podjęło 2,3% osób mniej niż przed rokiem.

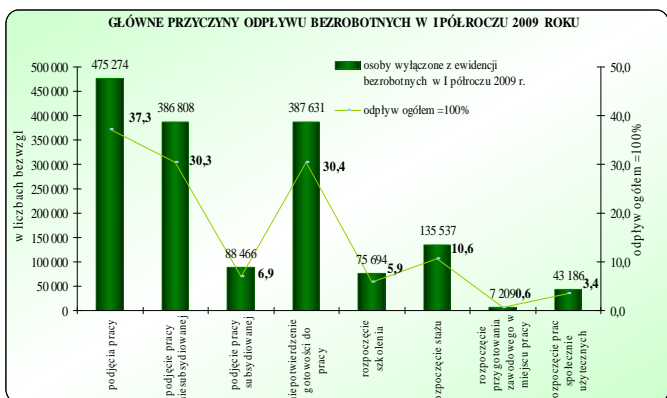
W I półroczu 2009 r. w aktywnych programach rozpoczęło udział 350,1 tys. osób, wobec 330 tys. osób przed rokiem. Liczba zaktywizowanych bezrobotnych zwiększyła się w porównaniu z I półroczem 2008 r. o 20,1 tys. osób, tj. o 6,1%.

Osoby objęte działaniami aktywizacyjnymi stanowiły 27,5% odpływu bezrobotnych w I półroczu 2009 r., wobec 23,5% w I półroczu 2008 r.

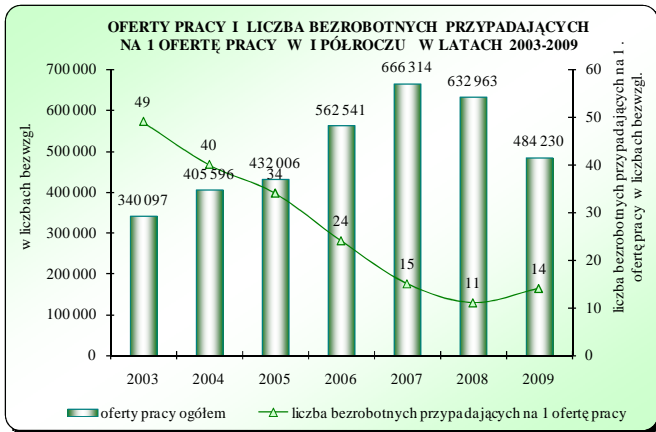
W porównaniu z I półroczem 2008 r., w analizowanym okresie 2009 r. zwiększyła się liczba wyłączonych z ewidencji z powodu;

- rozpoczęcia stażu (wzrost o 59,3% do 135,5 tys. osób);
- podjęcia działalności gospodarczej (wzrost o 24,4% do 25,8 tys. osób);
- rozpoczęcia robót publicznych (wzrost o 18,6% do 31,5 tys. osób);
- rozpoczęcia szkolenia (wzrost o 5,6% do 75,7 tys. osób);
- rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej (wzrost o 3,2% do 43,2 tys. osób).

Zmniejszyła się natomiast liczba aktywizowanych w ramach prac interwencyjnych (o 19,3%), podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia (o 40%) oraz rozpoczęcie przygotowania zawodowego (o 82,3%).

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

W latach 2002 – 2007, z roku na rok wzrastała liczba ofert pracy będących w dyspozycji publicznych służb zatrudnienia. Korzystna tendencja załamała się w 2008 r. kiedy to do urzędów pracy wpłynęło 1142,7 tys. ofert pracy, tj. o 8,0% mniej niż rok wcześniej.

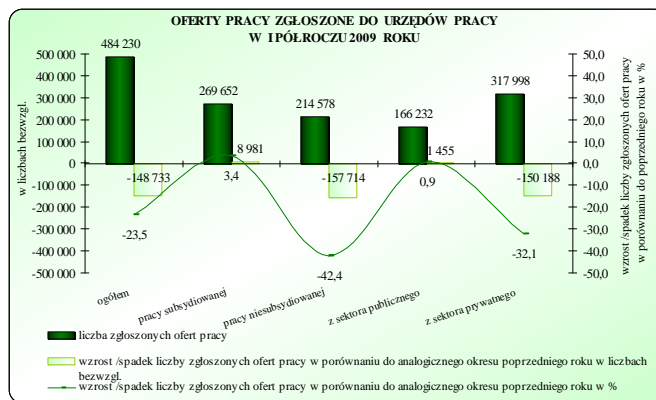
W I półroczu 2009 r. do urzędów pracy wpłynęło 484,2 tys. ofert pracy, tj. o 148,7 tys. ofert mniej niż w I półroczu 2008 r. (spadek o 23,5%).

Liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy w I półroczu 2009 r. wyniosła 14 osób, wobec 11 osób w I półroczu 2008 r.

W I półroczu 2009 r. **spadek liczby ofert pracy dotyczył pracy niesubsydiowanej.** Pracodawcy zgłosili 214,6 tys. ofert pracy niesubsydiowanej, tj. o 42,4% ofert mniej niż rok wcześniej. Liczba subsydiowanych ofert zatrudnienia zwiększyła się z 260,7 tys. do 269,7 tys., tj. o 3,4%.

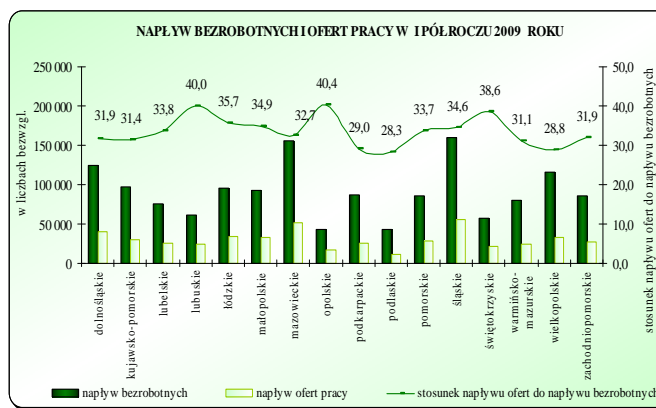
Zmniejszenie liczby zgłaszanych miejsc pracy odnotowano wyłącznie w sektorze prywatnym. Pracodawcy z tego sektora zgłosili 318,0 tys. ofert wobec 468,2 tys. w I półroczu 2008 r. – spadek o 32,1%.

Liczba ofert pracy z sektora publicznego zwiększyła się o blisko 1,0% do 166,2 tys. ofert.

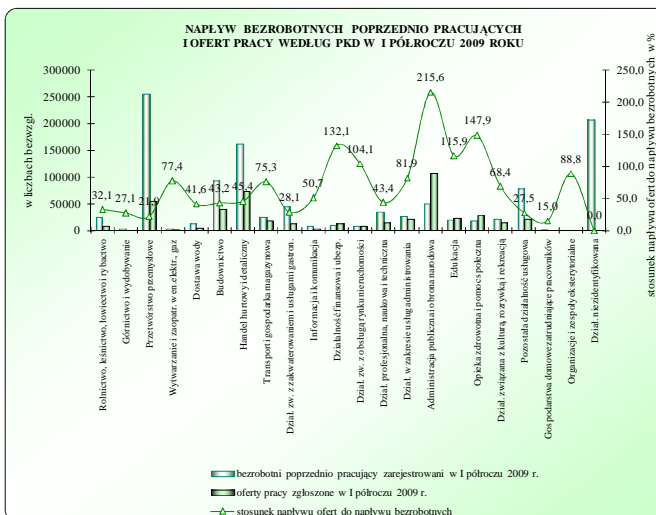
Liczba wolnych miejsc pracy zgłoszonych do urzędów pracy w I półroczu 2009 r. wystarczyłaby dla co trzeciego bezrobotnego, który w tym samym okresie zarejestrował się w urzędzie pracy.

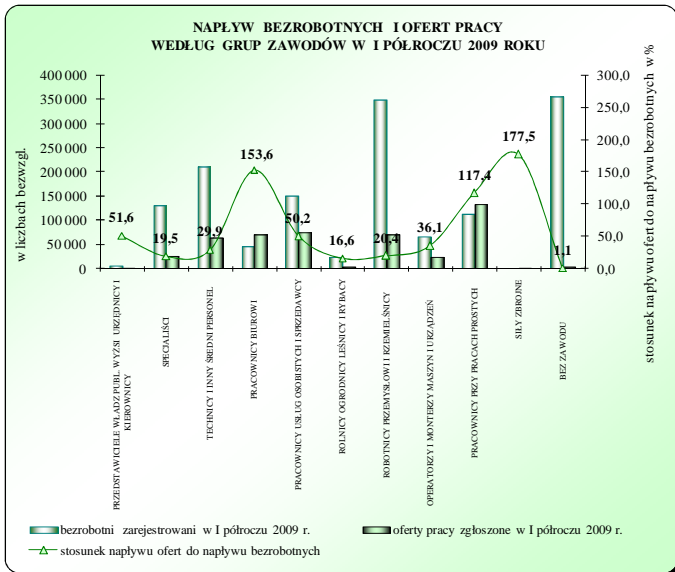
W przypadku analizy poszczególnych województw sytuacja była zróżnicowana. Oferty zgłoszone w województwach podlaskim, wielkopolskim czy podkarpackim wystarczyłyby dla mniej niż 30% nowozarejestrowanych w I półroczu 2009 r. bezrobotnych. Natomiast w województwie opolskim i lubuskim liczba zgłoszonych ofert stanowiła ok. 40% napływu bezrobotnych.

Generalnie w Polsce występuje nadwyżka bezrobotnych w stosunku do ofert pracy, o czym świadczy między innymi wysoka stopa bezrobocia. Porównanie liczby bezrobotnych poprzednio pracujących, którzy zarejestrowali się w urzędach pracy z liczbą ofert pracy zgłoszonych w tym samym okresie pokazuje, że tylko w niektórych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) napływ ofert przewyższał napływ bezrobotnych.

Przewaga ofert pracy nad napływem bezrobotnych w danej sekcji wystąpiła w sekcjach: działalność finansowa i ubezpieczeniowa; działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; opieka zdrowotna i pomoc społeczna; edukacja. Jednak najwyższą przewagę zanotowano w sekcji administracja publiczna i obrona narodowa, w której to liczba ofert pracy 2-krotnie przewyższała napływ bezrobotnych.

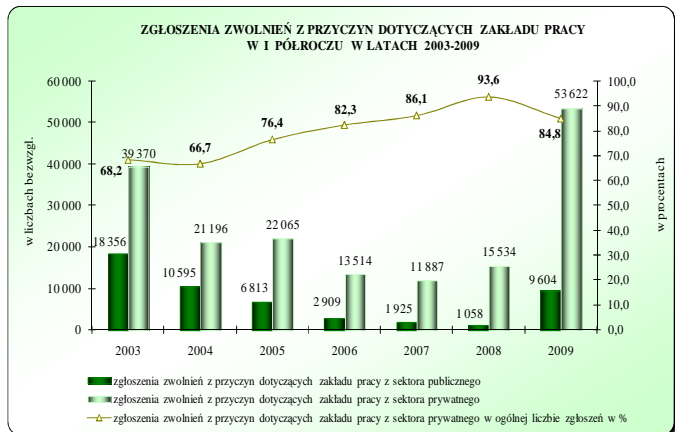
Wśród bezrobotnych zarejestrowanych w końcu czerwca 2009 r. 1313,2 tys. osób posiadało zawód (specjalność), co stanowiło 79,2% populacji bezrobotnych.

Zdecydowana przewaga ofert pracy nad napływem bezrobotnych w danej wielkiej grupie zawodowej wystąpiła w grupie pracownicy biurowi, a następnie pracownicy przy pracach prostych oraz siły zbrojne.

W pozostałych grupach napływ ofert pracy pozostawał istotnie niższy niż liczba zarejestrowanych bezrobotnych posiadających zawody z danej grupy. Najgorzej wyglądała sytuacja osób bez zawodu, gdzie liczba zgłoszonych ofert wystarczyłaby dla ok. 1% zarejestrowanych w I półroczu 2009 r. bezrobotnych bez zawodu.

Liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy w I półroczu 2009 r. wyniosła 11 osób dla osób posiadających zawód wobec 311 dla osób bez zawodu.

Warto nadmienić, że wskaźnik ten kształtował się od 3 osób na 1 ofertę w grupie siły zbrojne do 47 w grupie rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy.

W I półroczu 2009 r. zgłoszeń zwolnień przeszło 63 tys. pracowników dokonało 1,1 tys. zakładów pracy, tj. niemal 4-razy więcej niż rok wcześniej. Z liczby zgłoszonych do urzędów pracy zapowiedzi zwolnień w I półroczu 2009 r. zwolniono ok. 40 tys. osób, czyli prawie 5-krotnie więcej niż w I półroczu 2008 r.

Gros zgłoszeń zwolnień pochodziło z sektora prywatnego – prawie 85% zgłoszeń w I półroczu 2009 r. wobec 93,6% w analogicznym okresie 2008 r. Warto nadmienić, że istotna część zgłoszeń pochodzi od pracodawców prowadzących działalność w sekcji przetwórstwo przemysłowe.

Według stanu w końcu czerwca 2009 r. 476 zakładów pracy zamierzało zwolnić niemal 30 tys. osób, podczas gdy w końcu czerwca 2008 r. 147 zakładów zamierzało zwolnić przeszło 10,5 tys. osób.

Wyniki badania Manpower dotyczące perspektyw zatrudnienia pokazują, że w III kwartale 2009 r. 18% pracodawców w Polsce planuje zwiększenie zatrudnienia, a 9% przewiduje jego zmniejszenie. Oznacza to, że prognoza netto zatrudnienia w Polsce wyniosła +9%. Optymizm pracodawców co do zatrudniania nowych pracowników był nieznacznie wyższy niż w II kwartale 2009 r., a prognoza netto zatrudnienia była o 3 punkty procentowe wyższa w porównaniu do poprzedniego kwartału. Prognoza na IV kwartał 2009 r. jest nieco mniej optymistyczna, gdyż w porównaniu z III kwartałem 2009 r. odnotowano spadek prognozy netto zatrudnienia o 4 punkty procentowe do 5%. Nadal jednak wyniki badania w Polsce wskazują, że w kwestii zatrudnienia nowych pracowników pracodawcy w Polsce należą do grupy najbardziej optymistycznych, a **prognozy netto zatrudnienia³ w Polsce są najkorzystniejsze w zestawieniu z pozostałymi krajami UE, w których prowadzone są badania.**

Opracowanie:

Stanowisko do Spraw Analiz i Statystyki (BCh, JML)

³ „Prognoza netto zatrudnienia” to różnica pomiędzy procentem pracodawców przewidujących wzrost całkowitego zatrudnienia a procentem pracodawców szacujących spadek całkowitego zatrudnienia w ich oddziale w najbliższym kwartale.